

OPERA SNG V LJUBLJANI

BENJAMIN BRITTEN

LUKRECIJA

GLEDALIŠKI LIST šte. 3 – 1962-63

GOSTOVANJE ZAGREBSKE OPERE

BENJAMIN BRITTEN

LUKRECIJA

(THE RAPE OF LUKRETIA)

Dirigent:

Pavle Dešpalj

Režiser:

Vladimir Habunek

Scenograf:

Kamillo Tompa

Kostumograf:

Vanda Pavellé -
Weinert

Opera v dveh dejanjih (štirih slikah). Libreto po drami
A. Obeya napisal Ronald Duncan. Prevedla Dunja Robić.

Razglagalca	{ Franko Paulik Janja Hanžek
Kolatin, rimski general	Drago Bernardić Miljenko Grozdanić
Junij, rimski general	Tugomir Alaupović Mirko Janjčić
Knez Tarkvinij, sin etruščan- skega tirana Tarkvinija Oho- lega	Frano Lovrić
Lukrecija, Kolatinova žena	Majda Radić
Bianca, Lukrecijina dojišlja	Tatjana Slastjenko
Lucija, Lukrecijina služabnica	Bianka Dežman

Godi se v Rimu petsto let pred našim štetjem

I. slika: Rimsko taborišče ob Tiberi.

II. in IV. slika: Kolatinov dom,

III. slika: Lukrecijina spalnica.

G. Ehrlich: Benjamin Britten

BENJAMIN BRITTEN

Benjamin Britten (1913) je že zelo zgodaj pokazal izjemne glasbene sposobnosti. Komponirati je začel v petem letu življenja. Se pred svojim devetim letom je dokončal godalni kvartet. V šestnajstem letu je njegovo ustvarjanje obsegalo simfonijo, šest godalnih kvartetov, deset klavirskih sonat in več pesmi. Vsem tem mladostnim poskusom se je skladatelj pozneje odrekal, vendar je posamične glasbene misli iz mladeniškega obdobja uporabil v svoji Preprosti simfoniji za godalni orkester (1934). Po zaključenem študiju kompozicije in klavirja je prejel prvo priznanje z nagrajeno kompozicijo Fantasy Quartet (1932), ki je bila leta 1934 izvedena v Firencah na festivalu Mednarodnega društva sodobne glasbe. Variacije na temo F. Bridgea (izvedene 1938. v Londonu in pozneje v mnogih mestih Evrope in Amerike) pa so pomenile začetek njegove svetovne slave. Ta se je povečala med Brittenovim bivanjem v ZDA (1939—1942), še posebno pa po izvedbi opere Peter Grimes, s katero je mladi komponist neposredno po koncu druge svetovne vojne osvojil vse velike odre sveta. Odtlej je njegovo ustvarjanje nenehno v središču pozornosti mednarodnega glasbenega življenja. Brittenove popularnosti ni dosegel noben angleški komponist, pa tudi ne marsikateri pomembni glasbenik izven Anglije.

Težko je reči, kaj v Brittenovem delu bolj preseneča in privlači. Mnogovrstnost umetniškega zanimanja, lahkota ustvarjanja, obvladanje najbolj zapletenih tehničnih problemov, izredni smisel za ostvarjanje pravega razpoloženja in realistično oblikovanje umetniških doživetij — vse to so obeležja, ki jih Britten združuje z izredno močjo svoje osebnosti. O njem so mnogo pisali in pišejo, zelo ga hvalijo, vendar je med priznanji in pohvalami kdaj pa kdaj slišati tudi izraze: eklektik, angleški Saint—Saëns. Morda v nekem smislu vse to ni brez osnove. Pa tudi če so v Brittenovem delu sledovi tujih vzorov, izginejo v veliki sili asimilacije, s katero jih zna umetnik pretopiti v strogo osebni sintezi sprejetega in doživetega.

Ceprav je Britten napisal nekaj zelo pomembnih instrumentalnih del, je vendar v prvi vrsti komponist vokalnoinstrumentalnih umetnih vseh vrsti — od solo pesmi do kantate in opere. Povezanost s tekstom je omogočila razvoj in daljnosežnost njegovega ustvarjalnega realizma.

Na tem področju imajo prvo mesto Brittenove opere. Ze prvaka Peter Grimes (1945; nastala na pobudo fonda znamenitega dirigenta Sergeja Koussevitzkega), je Brittena naglo povzdignila med prvake sodobne evropske opere. To delo, ki ga Britten s svojimi kasnejšimi opernimi ustvaritvami ni mogel preseči, prinaša na oder spor med posameznikom in skupnostjo. Ribič Peter Grimes nasprotuje svojim pomeščanom, ki z nezadovoljstvom opazujejo, kako zapostavlja svoje pomočnike. Grimes pa jih sili k delu, ker želi biti bogat in si z denarjem kupiti spoštovanje skupnosti, v kateri živi. Toda usoda hoče, da dva njegova pomočnika izgubita življenje brez neposredne Grimesove krivde. Zaradi raznih okolnosti so meščani prepričani, da je on ubijalec. Tedaj se Grimesu maščuje njegova brezobzirnost, nečlovečnost in beg iz družbe. Skriva se pred aretacijo in zaporom in ne more skriti jezua med seboj in okoljem. Ko skoraj izgubi pamet, najde rešitev v samomoru: potopi svojo ladjo in sebe. — Ob pisanju te opere, s kateri se slike vrstijo v prepričljivih kontrastih, je Britten spoznal da ima pred seboj tri nosilce dejanja: Grimesa, njegove pomeščane

in — morje, v čigar neposredni bližini se vse dogaja. Ko je skladatelj razmejil te tri elemente, je znal z redko sposobnostjo karakterizacije najti pravi izraz za vsako novo situacijo, za vsak korak naprej v neogibno katastrofo. Morje, ki naj bi s svojim bogastvom pomagalo Grimesovemu bogastvu, je Britten prikazal v vseh niansah njegove resničnosti. Nenavadno uspehi intermezzi pred posamičnimi slikami so polni razpoloženj, ki rišejo zdaj osončene, mirne valove — zdaj viharno

Majda Radić v naslovni vlogi Brittenove »Lukrecije«. (Dirigent: Pavle Dešpalj, režiser: Vladimir Habunek)

jezo zbesnelega elementa — zdaj srebrno tišino v mesečini oko pane vode. Zelo uspešno je prikazan tudi kolektiv, ki nasprotuje Gri mesu. Tu je posebno očiten komponistov smisel za ustvarjanje karak terističnih napevov, ki so blizu duhu narodnega melosa. V prizorih l ljudskega veselja in zabave istočasnost takih napevov ustvarja zanimiv, & preplete združene ritmike in večjih polifoničnih prijemov. Petrov lik, & dokazuje, da je Britten tudi dober psiholog, ki ume izraziti duševna razpoloženja svojega junaka in njegove reakcije na vedenje in obtožbe kolektiva. —

Skratka: glasba te opere je napisana v jeziku naših dni. Brittenova glasba je — prilagojena situacijam — trpka, ostra in smela, ni pa izumetničena.

Brittenova naslednja opera — *The Rape of Lucretia* (1946) — je povsem drugačnega značaja. To je komorna opera, napisana za šest oseb, dva komentatorja in mali orkester šestnajstih instrumentov. Komorni značaj tega dela vsekakor izvira iz dejstva, da ga je komponist namenil svoji gledališki družini v Glyndebournu. Dramsko dogajanje se oslanja na znano antično zgodbo o zvesti in čisti ženi rimskega vojskovođe Kolatina — Lukreciji, ki jo je etruščanski knez Tarkvinij s silo onečastil, ona pa se je zato umorila pred lastnim možem. — Tudi tukaj je Britten dokazal svojo moč v risanju razpoloženj — od pijančevanja v generalskem šotoru in divje nočne dirke Tarkvinijevega konja, do lirične scene z Lukrecijo in njenimi služabnicami, pa dramatičnega in brutalnega dejanja pohotnega Tarkvinija in zelo sugestivnega prizora, v katerem Lukrecija prizna Kolatinu usodni dogodek iz prejšnje noči. Posebna novost sta razlagalca dogajanja (moški in ženska), ki podobno kot zbor v starogrški tragediji razlagata dogodke na odru in tako v nekem smislu sodelujeta v samem dejanju. Kakor je Britten že v *Petru Grimesu* dokazal vso svojo spretnost v ravnanju z orkestrom, tako je tudi tukaj izpričal velike sposobnosti v izkoriščanju mnogo manjšega instrumentalnega ansambla. (Posebno zanimiva je vloga harfe).

Peter Grimes in Lukrecija sta do zdaj najvišja Brittenova odrska dosežka. Na opernem področju je napisal še: komično opero *Albert Herring* (1947), ki je napisana po neki Maupassantovi noveli za Brittenovo gledališko družino v Glyndebournu; otroško igrano *Let's Make an Opera* (1949), v kateri s sodelovanjem publike pripravijo in izvedejo otroško opero *Mali dimnikar*; *Billy Budd* (1951, po znani Melvillovi pripovedki), edinstveno delo, polno humanosti; *Gloriana* (1953), napisana ob kronanju angleške kraljice Elizabete. V to vrst Brittenovih del sodi tudi njegova obdelava stare Beraške opere (*Gay in Pepusch*) in opera *The Turn of the Screw*.

Omenimo nekaj pomembnih Brittenovih vokalnoinstrumentalnih kompozicij. Ciklus *Les Illuminations* (1939) za glas in godalni orkester je pisan na besedila francoskega pesnika Rimbauda. V *Sedmih Michelangelovih sonetih* (1940) za glas in klavir se je Britten uspešno prilagodil zahtevam misli in besed genialnega renesančnega umetnika. V *Serenadi za tenor, rog in godalni orkester* (1943) je komponist uporabil šest pesmi raznih angleških pesnikov iz obdobja med 15. in 19. stoletjem; pesmi opevajo lepoto noči in sanj. Pred vokalnimi odlomki je prolog, za njimi epilog. Rog pričinja in zaključuje splošni okvir tega svojevrstnega nočnega, v katerem je Britten zelo uspešno združil preproste melodije s sodobnimi izraznimi sredstvi in okusno izkoristil vse možnosti, ki sta mu jih nudila človeški glas in godalni orkester. V *Pomladni simfoniji* (1949) za soliste, mešani in otroški zbor pa orkester je Britten zapel obsežno himno pomladi. Uporabil je štirinajst pesmi angleških pesnikov preteklosti in sedanosti, ki so opevali naravo. Dodajmo še kantato *Abraham in Izak* (1952), pa zelo okusne obdelave irskih in francoskih narodnih pesmi v treh zvezkih (1942—1948).

Britten je kot instrumentalni skladatelj napisal veliko orkestralnih in komornih del. Med komorna dela sodijo: *Suita za violino in klavir* (1935); *Introduction and Rondo alla Burlesca* za dva klavirja (1941); dva godalna kvarteta (1941 in 1945); *Lachrymae*, meditacije za violo in klavir na neko Dowlandovo melodijo (1951). Drugi godalni kvartet

je bil napisan ob dvestopetdesetletnici Purcellove smrti. — Orkestralna dela: *Simfonieta* (1932); *Simple Symphony* (1934); dve suiti na Rossinijeve teme z naslovom *Soirées musicales* (1936 in 1941); *Variacije na Bridgeovo temo* (1937) *Suita katalonskih plesov Mont Juic* (1937); klavirski koncert (1938); violinski koncert (1939); *Simfonia da Requiem* (1940); *Diversions on a Theme* za klavir in orkester (1940); *Škotska balada za dva klavirja in orkester* (1941); *Variacije in fuga na Purcellovo temo* (1946); *Divertimento* (1951). — *Simfonio da Requiem* je Briten napisal ob smrti svojega očeta. Delo dokazuje intenzivno občutje in hkrati plodno fantazijo sedemindvajsetletnega umetnika. Sestoji iz treh stavkov: *Lacrymosa* je polna bridkih čustev do umrlega očeta, *Dies irae* prikazuje vizijo biblijskih strahot v vrtoglavem ritmu mrtvaškega plesa, *Requiem Aeternam* pa izraža pomirjenje in upanje. — *Variacije na Purcellovo temo* so posebej zanimive zaradi drugega naslova: *Vodič skoz orkester za mladino*. Angleško ministrstvo je namreč naročilo skladatelju, naj napiše glasbo za vzgojni film, v katerem bodo prikazani orkestrski instrumenti. Briten je na Purcellovo temo napisal štirinajst variacij. V vsaki variaciji ima glavno vlogo drug instrument, ki je istočasno prikazan na filmskem platnu. V končni fazi nastopajo instrumenti drug za drugim v istem vrstnem redu, kakor so se pojavljali v variacijah.

Briten je pisal tudi glasbo za druge filme in komponiral scensko glasbo za mnogo gledaliških del.

Benjamin Britten, ki je že dolgo v središču pozornosti angleškega in svetovnega glasbenega življenja, je ta izjemni položaj tudi docela upravičil. Daleč od slehernega shematiziranja, izviren v vsakem novem delu, tuj formalistični izumetničenosti ta nenavadno nadarjeni umetnik srečno ostvarja ravnotežje med obliko in vsebino. Poslužuje se visoko razvitih sredstev in z njimi govori v jeziku našega časa, pa tudi v svojem lastnem. In v glasbeni zgodovini njegove domovine je ta jezik zares edinstven.

Benjamin Britten

ZAKAJ PIŠEM ZA OPERNI ODER

Po Petru Grimesu sem v nekaj več kot petnajstih letih za operni oder napisal deset del, če vključim v to število dve operi, ki sta v prvi vrsti namenjeni otrokom, pa adaptacijo Beraške opere in novo verzijo *Didone in Eneja*. Večkrat so me vprašali, zakaj sem zapravil toliko delovnega časa za pisanje oper, ko pa vendar živim v Angliji, kjer obstajata samo dve stalni operni gledališči. Tu je nekaj na hitro povedanih odgovorov.

Vedno bolj in bolj me zanimajo človeška bitja, njihove slabosti in vrline, pa tudi drama, ki se lahko sprostí iz njihovih medsebojnih odnosov. Imam tudi stroge nazore, s katerimi lahko po mojem mnenju postane opera izrazno sredstvo. Od nekdaj me je zanimalo spreminjanje besed v glasbo (nekaj mojih najbolj zgodnjih skladateljskih naporov je rodilo pesmi), Purcell pa mi je pokazal, koliko čudovite dramatičnosti lahko najdem v petem angleškem jeziku. Tako se je večalo moje zanimanje za človeški glas, posebno pa za njegovo zvočnost in barvo. Pri tem mislim predvsem na angleški glas, ki poje v našem subtilnem

in lepo moduliranim jeziku. Ravno tako strastno verjamem v razumljivost besed — opera je združitev glasbe, igre, slikarstva in poezije — in ta poslednja zahteva razumljivost. Ker ne govorim italijanščine, nisem docela doumel neverjetne prefinjenosti, duhovitosti in dramske moči Mozartovih in Verdijevih oper vse dotlej, dokler jih nisem poslušal v angleščini. Vedno si prizadevam, da moja dela v inozemstvu pojo v jeziku dežele, kjer so izvajana; in to celo pri Pomladni simfoniji in Nokturnu, ki vsebujeta nekaj najbolj značilnih angleških pesmi. Pri tem se nekaj gotovo izgubi, pa ne mnogo. Spomnimo se samo nesmislov, ki lahko nastanejo, kadar pevci uporabljajo jezik, katerega ne razumejo in ga ne morejo pravilno izgovarjati.

Pogosto me tudi vprašujejo, zakaj je mnogo mojih oper napisanih za male ansamble. To je zato, ker kot Anglež želim, da moje opere izvajajo v Angliji; in ko sem z nekaj prijatelji osnoval angleško operno skupino, je njen ansambel moral biti majhen, ker smo v prvi vrsti hoteli potovati z novo angleško opero po Angliji. Če se je v zadnjih petnajstih letih pokazalo, da te zamisli ni mogoče ustvariti v tej, v opernem smislu naivni deželi, pa ni tako v inozemstvu. Skupina je nastopala po vsej Evropi in Lukrecija pa Albert Herring sta s precejšnjim številom predstav in odrskih realizacij prekosila Petra Grimesa. Komična opera v Vzhodnem Berlinu je v eni sezoni (1959-60) imela več predstav Alberta Herringa, kot je imel Covent Garden od svoje ponovne otvoritve leta 1947 izvedb Petra Grimesa. In neki ad hoc sestavljeni ansambel iz Frankfurta je na svoji turneji po Zapadni Nemčiji izvedel Alberta Herringa v treh mesecih enainšestdesetkrat. Zato bodo očitki, ker pišem

Tugomir Alaupović, Ivan Francel in Frano Lovrič v zagrebški uprizoritvi Brittenove »Lukrecije«

za male operne ansamble, težko našli realno podlago. Glede na estetske momente je po mojem mnenju opera majhnih dimenzij zadovoljiva. Komorna glasba vsebuje fineše in intimnost, ki jih večjim formam ponavadi manjka. Tudi mnogo lepih tekstov je bolj primernih za komorno opero. Takoj bi pa rad dodal, da imam rad tudi širok zamah in močne barve velike opere in da bom, če bom imel priložnost, nadaljeval tudi s pisanjem takih del.

Pa še nekaj moram povedati, kar je mnogo važnejše od vseh teh statističnih podatkov. Mnogo velikih umetniških ustvaritev — kot so Shakespearove drame in Bachove kantate — je nastalo iz umetnikove želje, da bi služil ali da bi bil povezan s svojo publiko. Ta dela so napisana za določeno publiko, za določen namen. Ne pričakujem sicer, da bi tako občutil vsak umetnik, vendar pa jaz občutim močno spodbudo, če pišem za simpatično občinstvo in če morda morem usmeriti okus publike v smer, v katero bi po mojem mnenju morala iti. Ker sem torej osnoval festival z lastnim opernim odrom v tistem delu sveta, v katerem živim, bi rad še naprej pisal za ljudi, ki prihajajo tja. Moja lastna majhna izkušnja pa me je poučila, da more biti delo človeka, ki se osredotoči na določene okolje in piše za določene pevce, instrumentaliste in krajevne razmere — aktualno in v resnici kvalitetno ter v zaključku koristno tudi za ostali svet.

O NASTANKU »LUKRECIJE«

O nastanku svoje »Lukrecije« pripoveduje sam Britten: »Leta 1946 je bila v Angliji ena sama Opera. Nekateri umetniki, ki so sodelovali pri izvedbi mojega »Petra Grimesa«, so sklenili osnovati skupino za produkcijo in reprodukcijo novih glasbenoodrskih del, ki naj bi na turnejah po državi pridobila širšo publiko. Imeli smo zelo skromna sredstva, bili smo brez lastnega teatra, pa smo se zato odločili napisati opero brez zbora, z nekaj solisti in z minimalnim orkestrom.«

O Rimljanki Lukreciji je bilo od polovice sedemnajstega stoletja pa do danes napisanih okrog ducat odrskih del. Brittenov libretist Ronald Duncan je za osnovo svojega dela uporabil »Oskrunjenje Lukrecije« A. Obeyja, ta pa je svojo dramo napisal po istoimenski Shakespearovi pesnitvi. Obstaja tudi nekaj oper o Lukreciji. (Poslednjo je napisal Ottorino Respighi). Zgodovinsko ozadje zgodbe o Lukreciji pri odrskih obdelavah ni igralo velike vloge. Saj je znano, da je to legenda, ki ima mnogo skupnega z etruščansko mitologijo. Vprašanje pa je, če je tragedija postala legenda, ali pa je legenda s svojo upornostjo dosegla resničnost. Vsekakor je bil uspeh Brittenove »Lukrecije« leta 1947 v Angliji tako velik, da je bila v nekaj mesecih izvedena osemdesetkrat.

Glasbenodramsko delo Benjamina Brittena »Lukrecija« ima naziv »opera«. To v pravem pomenu besede tudi je, čeprav na prvi pogled preseneča zaradi svoje nenavadne, neoperne forme in zaradi vprav zahtevno skromnega izvajalskega aparata. V »Lukreciji« je ponovno vzpostavlje niklasičen odnos glasbe in drame: v okviru glasbenokompozicijske kontinuitete je dramaturško natančno klasificirano ravnotežje med intelektualnim in čustvenim obeležjem, med secco-recitativi in glasbenimi odlomki. Britten je bil toliko pogumen, da je po

Wagnerjevem in Straussovem glasbenodramskem opusu razglasil resnico, da secco-recitativi niso znamenje komponistove nemoči, temveč zavestno načelo, s katerimi glasbenik oblikuje kompozicijo dramskega teksta. Načelo, ki izvira iz specifičnosti odnosa in spajanja glasbene in dramske umetnosti. V tem smislu zasnovana je opera »Lukrecija« tudi prava drama, oplemenitena, prepojena in poduhovljena z glasbo — ali: »Lukrecija« je mozaik glasbenih slik, iz katerih se odražajo ostri obrisi in barve drame na odru.

»LUKRECIJA«

(Vsebina opere)

1. dejanje

Razlagalci pripovedujejo o času in kraju dogajanja. To je Rim v času vladanja Etruščana Tarkvinija Oholega. Njegov sin Tarkvinij VI. vodi rimsko vojsko proti Grkom in tabori blizu Rima. Dvigne se notranji zastor nad sceno rimskega taborišča, kjer v šotoru pijančujejo vojskovodje Tarkvinij, Junij in Kolatin. V prejšnji noči so za stavo odšli nenadoma v Rim in našli v pijanstvu in razvratu vse žene, razen Kolatinove soproge Lukrecije, ki je bila kot vedno sama doma. Junij je ogorčen zaradi sramote, ki mu jo je povzročila njegova žena; boji se, da bo pri rimskem ljudstvu izgubil popularnost. Razdražen je zaradi zvestobe Kolatinove žene in zvito nagovarja Tarkvinija, naj jo

Frano Lovrić, Majda Radić, Tatjana Slastjenko in Bianka Dežman
v »Lukreciji«

preizkusi. Tarkviniju, vajenemu lahkih zmag pri ženskah, zbudi krepkost lepe Lukrecije poželenje, za katero bi dal na kocko svojo čast in vso svojo prihodnost.

Medtem razlagalec opisuje Tarkvinijevo divjo ježo iz vojnega taborišča čez Tiberu v Rim in v Lukrecijino hišo. Zastor se ponovno dvigne: scena prikazuje Lukrecijin dom. Lukrecija sedi s svojo dojiljo

F. Lovrić (Tarkvinij) in M. Radić (Lukrecija) v Brittenovi »Lukreciji«

Bianco in deklico Lucijo ter hrepeni po Kolatinu. Njene želje prekine Tarkvinijev prihod. Tarkvinij se izgovarja, da mu je konj ohromel. Prosi za prenočišče. Ker je rimski knez, ga mora Lukrecija sprejeti pod svojo streho.

2. dejanje

Razlagalci pripovedujejo o tiraniji Tarkvinija Oholega in o nezadovoljstvu patricijev pa rimskega ljudstva, ki samo čaka, da se znebi etruščanskega nasilnika. Globoka noč je. Lukrecija spi »kakor cvet na jezeru«, medtem ko se Tarkvinij pritihtopi do njene sobe. Prebudi jo in s silo premaga njen odpor.

V medigrji pripovedujejo razlagalci o nesmrtni ljubezni, ki vse razume in vse oprostí. V naslednjem jutru Lucija in Bianca dajeta

cvetje v vaze in pričakujeta Lukrecijo, ki pride skrušena, razdražena, jezna nase in na svojo ljubezen. Zahteva, da takoj pošljejo po Kolatina. Bianca v strahu, da Lukrecija ne bi v naglici storila kaj nepopravljivega, svojevoljno zadrži glasnika. Vendar je vsa njena modrost zaman. Kolatina pripelje Junij, ki Tarkvinija pozna in sluti, kaj se je ponoči pripetilo. Lukrecija pred vsemi prizna, kaj se je zgodilo. Kolatin ji odpusti, toda njej je ljubezen nedeljiva in čistost njene zveze z možem za vselej umazana. Edini izhod, ki je je vreden, je smrt. Medtem ko jo Kolatin in žene objokujejo, se Junij pripravlja na upor — prav kot v legendi, v kateri je bila oskrnitev Lukrecije povod za propad etruščanske oblasti nad Rimom in konec rimskih kraljev.

tiskarna

toneta tomšiča

LJUBLJANA

GREGORČICEVA 25 a

Telefoni: 20-552

22-990

22-940

PRED IN PO PREDSTAVI
OBIŠČITE

Tavčarjev heam

KJER BOSTE SOLIDNO POSTREŽENI

PODJETJE ZA PROMET S FARMACEVTSKIM MATERIALOM

KEMOFARMACIJA

LJUBLJANA, METELKOVA UL. 7 — poštni predal 143

Telefoni: h. c. 32-333, direktor 30-729

Brzojav: Kemofarmacija, Ljubljana

Teškoči račun pri NB 600-11/1-221

Trguje na debelo in uvaža za svoj in tuj račun:

Sanitetni material, farmacevtske in laboratorijske kemikalije, tipizirana zdravila, obvezilni material, higienska kozmetična sredstva, serume in vaccine, galenske in dietetske preparate, kozmetiko in vse medicinske artikle.

V lastnem laboratoriju analizira zdravila in pripravlja galenske preparate.

TOVARNA

PISALNIH STROJEV

LJUBLJANA — SAVLJE, telefon 382-255

proizvaja:

ZA PISARNO pisalni stroj »Emona«,
valj 30 cm — pisalni stroj »Emona«,
valj 45 cm — razmnoževalni stroj
Tops-Gestetner

ZA DOM pisalni stroj portable »Sava«
s plačilom tudi na dveletni potrošniški
kredit

Tovarna

Žima

Tel. h. c.: 383-147

Direktor: 383-148

FUŽINE št. 133

Semenarna LJUBLJANA Gospodsvetska cesta 5

Prodajamo na debelo in drobno vse vrste in sorte kakovostnih semen krmnih, vrtnih in cvetličnih rastlin.

Cenjenim odjemalcem nudimo bogat izbor zelenjadnih in cvetličnih semen v originalnih zaprtih vrečicah.

Zagotavljamo odjemalcem, da bodo v naših poslovalnicah

v LJUBLJANI, Gospodsvetska 5, Vodnikov trg 4

v MARIBORU, Dvorčakova 4

v ZAGREBU, Kraševa 2

v Beogradu, Prizrenska 5

solidno postreženi po konkurenčnih cenah.

ELEKTRONABAVA

Podjetje za uvoz elektroopreme
in elektromateriala, nakup in prodaja
proizvodov elektroindustrije FLRJ

LJUBLJANA, RESLJEVA 18-II

Telefon: 31-058, 31-059

Telegram: Elektronabava, Ljubljana

Skladišče: Črnuče tel. 382-172

dobavlja ves električni material iz uvoza in domačega tla

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE GROSUPLJE GROSUPLJE

projektiramo in
izvajamo vsa
gradbena dela

Telefon Grosuplje 13
Tekoči račun
pri Narodni banki
Grosuplje 600-21

1-18

PEKARNA „BEŽIGRAD“

LJUBLJANA

PRIPOROČA
SVOJE PRVOVRSTNE
IZDELKE

COMMERCE

zastopstvo inozemskih tvrdk
LJUBLJANA, TITOVA C. 3
telefon 32-024

Zastopamo renomirane firme, ki oskrbujejo našo kemično, tekstilno, papirno, gradbeno in druge industrije s surovinami, stroji in orodji ter naše kmetijstvo z umetnimi gnojili in rastlinskimi zaščitnimi sredstvi.

**TOVARNA
KOVINSKE
EMBALAŽE
LJUBLJANA**

PROIZVAJA VSE VRSTE LITOGRAFIRANE
EMBALAŽE — KOT EMBALAZO ZA PRE-
HRANBENO INDUSTRIJO, GOSPODINJSKO
EMBALAZO, BONBONIERE ZA ČOKOLADO,
KAKAO IN BONBONE TER RAZNE VRSTE
LITOGRAFIRANIH IN PONIKLJANIH PLAD-
NJEV. RAZEN TEGA PROIZVAJAMO ELEK-
TRICNE APARATE ZA GOSPODINJSTVA KOT
N. PR. ELEKTRICNE PEČI.

IZDELUJEMO TUDI PRIBOR ZA AVTOMO-
BILE IN KOLESA, IN SICER AVTOMOBILSKE
ZAROMETE, VELIKE IN MALE, ZADNJE SVE-
TILKE, STOP-SVETILKE, ZRAČNE ZGOŠČE-
VALKE ZA AVTOMOBILE IN KOLESA TER
ZVONCE ZA KOLESA. IZDELUJEMO TUDI
PLOČEVINASTE LITOGRAFIRANE OTROŠKE
IGRAČE.

ISKRA

Industrija za
elektromehaniko,
telekomunikacije,
elektroniko,
avtomatiko

Prodajno-servisna
organizacija zastopa
ISKRO
na jugoslovanskem
tržišču

CENTRALA:

LJUBLJANA, LINHARTOVA 35

FILIALE:

LJUBLJANA, ZAGREB,
BEOGRAD, SKOPJE,
TITOGRAĐ, SARAJEVO,
SPLIT, RIJEKA

Sprejemamo naročila,
sklepamo pogodbe,
dobavljamo, montiramo,
vzdržujemo

POSLUŽITE SE ODLIČNIH PROIZVODOV PODJETJA

tovarne bonbonov,
čokolade
in peciva
v Ljubljani

šumi

Nad kvaliteto naših proizvodov
ne boste nikdar razočarani!

Tovarna elektromateriala Črnuče pri Ljubljani

PROIZVAJA ZA DOMAČE TRŽIŠČE IN IZVOZ

- **INSTALACIJSKI MATERIAL:**
stikala, vtičnice in razdelilce, natikala, lestenčne in WECCO sponke, okove za žarnice E 27 in E 40, oklopne varovalke, pešcl cevi in pribor, likalnike
- **IZOLACIJSKI MATERIAL:**
oljno svilo, bougier cevi in oljne svilene trakove od 10 c 35 mm širine
- **TRANSFORMATORJE**
preizkusne transformatorje 220/50 — 3000 V, zaščitne transformatorje, prenosne in stabilne 100 VA, 220 — 380/24 V, razne specialne transformatorje po naročilu

Pekarna „Ajdovščina“

Ljubljana, Gosposvetska 7
Telefon 22-377

KRUH, PECIVO, DROBTINE, PRESTE, KEKSI,
PREPEČENEC, BONBONI IN ČOKOLADA
DVAKRAT DNEVNO SVEŽE PECIVO

COSMOS

INOZEMSKA ZASTOPSTVA
LJUBLJANA, Celovška cesta 34, telefon 33-351
KONSIGNACIJSKA SKLADIŠČA — SERVIS

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

JE VKLJUČILA V SVOJ ZALOŽNIŠKI
PROGRAM NOVO KNJIŽNO ZBIRKO

BIOGRAFIJE

V ZBIRKI BODO IZHAJALI KVALITETNI BIOGRAFSKI ROMANI, KI BODO POSREDOVALI ŽIVLJENJSKO POT IN DUHOVNO PODOBO SLAVNIH OSEBNOSTI. PRVI KNJIGI NOVE ZBIRKE BOSTA IZŠLI ŽE LETOS. V PRVI SERIJI SO NA PROGRAMU NASLEDNJA DELA:

- ILKA VAŠTE: ROMAN O PRESERNU
- KLAUS MANN: SYMPHONIE PATHE-
TIQUE (ROMAN O ČAJKOVSKEM)
- HERMAN KESTEN: CASANOVA
- LEONID GROSSMAN: DOSTOJEVSKI

ŠTIRJE ROMANI BODO IMELI Približno 1600 strani.
CENA: PLATNO 6000 DIN (12 MESEČNIH OBROKOV PO 500 DIN), POLUSNJE 7200 DIN (12 OBROKOV PO 600 DIN). CENA IN UGODNOST OBROČNEGA PLACEVANJA VELJA LE ZA REDNE NAROČNIKE ZBIRKE. V KNJIGARNAH BO CENA POSAMEZNIH KNJIGAM ZA 29% DO 30% VIŠJA. NAROČILA SPREJEMA

**DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE,
LJUBLJANA, MESTNI TRG 26**

Male Rezke
velika želja

NARTA

sport

KREMA

NARTA

sport

KREMA

NARTA

sport

KREM

NART

sport

KREM

NART

sport

KR

OB VSAKI PRIJKI. OB VSAKEM VREMENU

Lastnik in izdajatelj: Uprava Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani.
Predstavniki: Smiljan Samec. Urednik: Mitja Sarabon. — Tisk Casopisnega
podjetja "Delo". — Vs! v Ljubljani.